

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/52/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1713202146
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1713202146.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu JUDr. Blanky Malichovej a Mgr. Adely Unčovskej, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, zastúpeného: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava proti odporcovi: X. J., Z.. XX.X.XXXX, Z. B. F. XXXX/XX, X., štátny občan SR, zastúpenom opatrovníčkou: Z. O., zamestnankyňa Okresného súdu Malacky, o zaplatenie 2 473,37 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 14.10.2014, č.k. 33C/28/2014-81, jednohlasne (pomerom hlasov 3:0) takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi sa **n e p r i z n á v a** náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zastavil konanie v časti o zaplatenie 1 658,81 eur s príslušenstvom, vrátil navrhovateľovi súdny poplatok vo výške 92,81 eur prostredníctvom Daňového úradu Bratislava po právoplatnosti rozsudku, zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal uložiť odporcovi povinnosť zaplatiť mu 814,56 eur (po čiastočnom späťvzatí návrhu) spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo žalovanej istiny od 29.6.2011 do zaplatenia. Zároveň odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 96 ods. 1, 2, 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), § 11 ods. 3, 4, 6 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, § 52 ods. 1, 2, 3, § 54 ods. 1, § 879f ods. 3, 4, § 497, § 100 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) a vecne tým, že v dôsledku premlčania práva navrhovateľa nebolo možné priznať mu uplatnený nárok. Poukázal na to, že nárok navrhovateľa bol splatný viac ako tri roky pred začatím konania a keďže ide o nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, bol súd povinný prihliadnuť na premlčanie ex offa aj bez toho, aby sa odporca premlčania dovoľával v zmysle Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa považoval za procesnú normu, preto postupoval pri jeho uplatnení podľa zákona platného a účinného v čase vydania rozsudku.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. prihliadnuc na to, že plne úspešnému odporcovi v konaní trovy nevznikli.

Proti výroku rozhodnutia, v ktorom bol zamietnutý návrh na uloženie povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 814,56 eur (po čiastočnom späťvzatí návrhu) spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo žalovanej istiny od 29.6.2011, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ odôvodňujúc ho nesprávnym právnym posúdením veci a nedostatočným zistením skutkového stavu a

žiadajúc napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že odvolací súd vyhovie jeho návrhu, resp. zruší rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a zaviazhe odporcu k náhrade trov odvolacieho konania navrhovateľa. V odvolaní namietal, že prvostupňový súd nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa premlčacej doby, nakoľko na daný prípad bolo potrebné použiť ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže ide o zmluvu o úvere, a teda o absolútny obchodno-záväzkový vzťah aj napriek tomu, že jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. Poukázal na to, že predmetná úverová zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom (z ktorej vychádza uplatnený nárok), bola uzatvorená dňa 23.2.2007, pričom v období do 31.12.2007 sa vzťahovali ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka len na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a na iné zmluvy upravené v 8. časti Občianskeho zákonníka, ako aj na zmluvu podľa § 55 Občianskeho zákonníka. Keďže zmluva o úvere bola upravená v Obchodnom zákonníku, na jej účastníkov sa podľa názoru navrhovateľa nevzťahovala povinnosť uvedená v prechodnom ustanovení § 879f ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že novelizovaným ustanovením § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nespravujú nároky vzniknuté pred 1.1.2008 a neposudzuje sa ani platnosť právnych úkonov vzniknutých pred 1.1.2008, nie je možné podľa navrhovateľa posudzovať práva a povinnosti vzniknuté pred 1.1.2008 (vrátane práv a povinností vyplývajúcich z predmetnej zmluvy o úvere) podľa § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. V odvolaní podporne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.9.2014, sp.zn. 9Co/64/2013, rozhodnutie NS SR zo dňa 28.4.2011, sp.zn. 2MCdo/3/2011, rozhodnutie NS SR zo dňa 27.3.2013, sp.zn. 6MCdo/4/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 15Co/132/2013, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30.10.2013, sp.zn. 15Co28/2013 a rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 20.2.2014, sp.zn. 9Co/138/2013. Podľa názoru navrhovateľa aplikáciou § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu, k porušeniu zákazu diskriminácie, k porušeniu ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci, k narušeniu práva na majetok a ochranu vlastníckeho práva, k porušeniu práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu a k porušeniu zásady rovnosti účastníkov súdneho konania. Ďalej uviedol, že aplikáciou § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa na prebiehajúce súdne konania bez ohľadu na to, za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom a za akého právneho stavu došlo k podaniu návrhu na začatie konania, došlo k zotretiu princípu právnej istoty ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a závažnému zásahu do majetkových práv veriteľa. Na záver uviedol, že priamym aplikovaním § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa súd porušil zásadu ustanovenú v čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorej výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s Ústavou SR.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejednalo sa o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, vo veci súd prvého stupňa nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p. a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať dokazovanie a ani dokazovanie doplniť a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je podané dôvodne. Súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 O.s.p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatneného návrhu na zaplatenie pohľadávky z úverovej zmluvy, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 132 O.s.p.) a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd, prihládajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistiac v postupe súdu prvého stupňa z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje (§ 219 ods.1,2 O.s.p.) s dôvodmi týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, ktorým zamietol návrh navrhovateľa v celom rozsahu a v ktorom dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku podstatný význam.

K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania domáhal zaplatenia sumy 2 473,37 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 1 810,93 eur od 29.6.2011 do zaplatenia a trov konania na tom základe, že právny predchodca navrhovateľa (Slovenská sporiteľňa, a.s.) ako banka uzatvoril dňa 23.2.2007 s odporcom ako dlžníkom

Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie splátkového úveru v sume 60 000 Sk s premenlivou výškou úrokovej sadzby (12% p.a. v deň uzatvorenia zmluvy) s výškou splátky 2 045 Sk s konečnou splatnosťou úveru dňa 10.2.2010. Vzhľadom na to, že odporca neplnil v stanovených termínoch splátky, čím porušil svoje zmluvné povinnosti, právny predchodca navrhovateľa odstúpil od zmluvy o splátkovom úvere a vyzval odporcu na úhradu dlžnej sumy. Následne pohľadávku (predstavujúcu dlžnú sumu pozostávajúcu z istiny, riadneho úroku a úroku z omeškania) postúpil zmluvou zo dňa 28.6.2011 na navrhovateľa. Navrhovateľ podal návrh na začatie konania na súd dňa 13.2.2013.

Súd prvého stupňa správne vyvodil, že vzhľadom na zákonnú definíciu stanovenú v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka ide v danom prípade o nárok, ktorý vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy, a teda na právny vzťah navrhovateľa a odporcu (ktorý vznikol postúpením pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy) je potrebné aplikovať ustanovenia právnych predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa, okrem iného i ustanovenia zákona č. 250/2007 Z.z..

Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy (v tomto prípade súdu) prihliadnuť na nemožnosť uplatnenia práva, vrátane jeho premlčania, a to i bez návrhu. Uvedené ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa bolo zavedené zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 1.5.2014. Prvostupňový súd sa uvedeným ustanovením riadil, keď takto uloženú zákonnú procesnú povinnosť si splnil, prihliadol na premlčanie uplatneného nároku a návrh z tohto dôvodu zamietol.

K odvolacej námietke navrhovateľa ohľadom použitia predmetného ustanovenia § 5b na právne vzťahy založené pred účinnosťou novely, teda aj na právny vzťah medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý vznikol uzatvorením úverovej zmluvy dňa 23.2.2007, odvolací súd dáva navrhovateľovi do pozornosti, že v danom prípade ide o procesné ustanovenie, pričom v prípade absencie prechodného ustanovenia (čo je aj tento prípad) súd postupuje podľa právnych predpisov (procesných) účinných v čase jeho rozhodovania. Odvolací súd zároveň poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, prijatého na svojom rokovaní dňa 5.2.2015, v zmysle ktorého ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinné od 1.5.2014 je možné aplikovať aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, t.j. aj na konania začaté pred 1.5.2014. V odôvodnení stanoviska je uvedené, že napriek tomu, že samotné premlčanie má hmotnoprávny charakter, procesná povaha citovaného ustanovenia § 5b vyplýva z jeho samotného znenia, ktoré ustanovenie normuje predovšetkým a najmä procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Na jeho základe sa súdu ako orgánu rozhodujúcemu o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Preto ak v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b citovaného zákona, súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t.j. pre účinnosťou zákona.

Odvolací súd zároveň uvádza, že zmluva o úvere bola ku dňu jej uzatvorenia, t.j. 23.2.2007 upravená v § 497 a nasl. Obch. zákonníka; nebolo ju teda možné subsumovať pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení účinnom k 23.2.2007. Zmluva o úvere však aj napriek tomu bola zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb., podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Charakteristickým znakom spotrebiteľskej zmluvy je jej uzatváranie vo viacerých prípadoch a skutočnosť, že spotrebiteľ neovplyvnil obsah zmluvy podstatným spôsobom. Spotrebiteľskou zmluvou je teda zmluva uzatváraná s väčším počtom spotrebiteľov za totožných podmienok a tieto podmienky sú vopred určené dodávateľom, pričom spotrebiteľ ich obsah nemôže ovplyvniť. Spotrebiteľskou zmluvou je v zmysle uvedeného akákoľvek súkromnoprávna zmluva s uvedenými znakmi a to bez ohľadu na to, či je upravená Občianskym zákonníkom, Obchodným zákonníkom, alebo iným osobitným zákonom.

Zákomom č. 150/2004 Z.z. bol do Občianskeho zákonníka zavedený taxatívny výpočet spotrebiteľských zmlúv, na ktoré sa mala vzťahovať ochrana ustanovená Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Táto formulácia však požiadavky uvedenej smernice nespĺňala, nakoľko v samotnej smernici nie je obsiahnutý taxatívny výpočet spotrebiteľských zmlúv.

Určuje len výnimky z aplikácie inštitútu spotrebiteľských zmlúv, pričom zmluva o úvere jednoznačne medzi takú výnimku nepatrí. Až zákonom č. 568/2007 Z.z. (účinným od 1.1.2008) bolo ustanovenie § 52 Obč. zákonníka uvedené do súladu s požiadavkami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a zmenené tak, že za spotrebiteľskú zmluvu sa považuje každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzaviera dodávateľ so spotrebiteľom. Avšak zmyslom národnej aj nadnárodnej úpravy spotrebiteľského práva aj v čase uzavretia Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX bolo dosiahnuť vyrovnanie faktického nerovného postavenia spotrebiteľa s dodávateľom. Účelom smernice bolo poskytnúť ochranu spotrebiteľom v členských štátoch vo vzťahu k spotrebiteľským zmluvám, ktoré sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Pri výklade ustanovení o spotrebiteľských zmluvách treba vychádzať z tohto účelu. Hlavným kritériom pri posudzovaní povahy právneho vzťahu je postavenie účastníkov zmluvy, teda že na jednej strane stojí dodávateľ a na strane druhej spotrebiteľ. Hoci smernica v tom čase nebola dôsledne implementovaná do nášho právneho poriadku, nemožno postupovať v rozpore s cieľom, ktorý sledovala.

V zmysle vyššie uvedeného potom pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že predmetná zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, vec správne právne posúdil a na tomto základe aj správne aplikoval príslušné ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa (§ 5b zákona č. 250/2007 Z.z.).

Odvolačný súd ďalej poznamenáva, že v zmysle § 52 ods. 2 Obč. zákonníka, účinného v čase splatnosti predmetnej zmluvy (10.2.2010), ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné; systematickým výkladom tohto ustanovenia je dostatočným spôsobom odôvodnený záver, že na účely posúdenia odstúpenia pri spotrebiteľskom právnom vzťahu sa prednostne použije právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Nastúpený trend ochrany spotrebiteľa v uvedených prípadoch potvrdil aj zákonodarca novelizáciou § 52 ods. 2 Obč. zákonníka (pripojením tretej vety), podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozsudku sp. zn. 3 MCdo 14/2014, zo dňa 21.4.2015, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, sa ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Obč. zákonníka vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Aktuálna súdna prax tak zastáva jednoznačne názor, že právna úprava chrániaca spotrebiteľa, odôvodňuje aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa (v určitej konkrétnej situácii) výhodnejšie. Aplikáciu občianskoprávnej úpravy v absolútnych obchodnoprávných zmluvách majúcich spotrebiteľský charakter konštatoval aj Ústavný súd SR (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 402/2013, zo dňa 19.6.2013), ktorý takýto postup neoznačil za ústavne nekonformný.

So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že súd prvého stupňa svoje závery vzťahujúce sa na zamietajúci výrok, založil na správnom právnom posúdení veci a argumentácii navrhovateľa, že súd prvého stupňa svojím rozhodnutím zasiahol do jeho práva súdnu ochranu, resp. že došlo k porušeniu jeho ústavných práv vymenovaných v odvolaní, nemožno priznať úspech.

Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti napadnutej odvolaním (vrátane správneho výroku o trovách konania pred súdom prvého stupňa) podľa § 219 ods.1,2 O.s.p. ako vecne a právne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a ich náhradu úspešnému odporcovi nepriznal, pretože náhradu trov si odporca neuplatnil a v odvolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli. V danej veci bolo miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámené v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods.3 O.s.p.) a v súlade s ust. § 21 ods.2 zák.č. 36/2005 Z.z. v platnom znení o Spravovacom a kancelárskom poriadku bolo v rovnakej lehote zverejnené v elektronickej podobe na webovej stránke súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.